

Seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnan (III) kokous 3/2018

Aika 23.10.2018, klo 14.00–17.00

Paikka MMM kokouskeskus, Meritullinkatu 10, kokoushuone Kalevala

Pöytäkirja

Paikalla Jäsenet ja (varajäsenet)

Puheenjohtaja Mika Leppinen
Varapuheenjohtaja Joonas Gustafsson

Koiratoiminta

Tapio Eerola, Suomen Kennelliitto ry
(~~Pauliina Lehtola~~)

Kissatoiminta

Veikko Saarela, Suomen Kissaliitto
(~~Mari Vainionpää~~)

Hevostoiminta

Reija Junkkari, Hippos ry
(~~Katja Hautala~~)

Eksoottisten eläinten harrastustoiminta

Jarmo Perälä
(~~Markku Varjo~~)

Seura- ja harrastuseläinten hyvinvointia koskeva tutkimus

Laura Hänninen, Helsingin yliopisto
(~~Tarja Koistinen, Luonnonvarakeskus~~)

Seura- ja harrastuseläinten pitoon liittyvä etiikka

Paula Hirsjärvi
(~~Elisa Aaltola~~)

Elintarviketurvallisuusvirasto

Sari Salminen
(~~Marjukka Anttila~~)

Käytännön eläinsuojeluvalvontatyötä tekevä viranomainen

Maria Wahlfors, Pirkkalan ympäristöterveydenhuollon valvontayksikkö
(~~Jessica Löfgren-Eriksson, Etelä-Suomen aluehallintovirasto~~)

Vapaaehtoinen eläinsuojelutyö

Kati Pulli, SEY Suomen eläinsuojeluyhdistysten liitto ry
(~~Laura Uotila, Eläinsuojeluliitto Animalia~~)

Käytännön eläinlääkintätyö

Marika Melamies
(~~Suvi Hoinola~~)

Seura- ja harrastuseläinkauppiat

Päivi Tiitinen
(~~Harri Ahokas~~)

Kuluttajat

Timo Niemi, Kuluttajaliitto Oy
(~~Santeri Pionimäki~~)

Pysyvä asiantuntija

Tiina Pullola, maa- ja metsätalousministeriö
Susanna Ahlström, maa- ja metsätalousministeriö

1. Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 14.05.
2. Kokous järjestäytyi. Paikalla oli 12 jäsentä ja 2 varajäsentä. Todettiin, että esityslistalla alun perin ollut Helsingin poliisin eläinrikosryhmän edustaja tulee neuvottelukunnan kuultavaksi seuraavaan kokoukseen 18.12.
3. Maa- ja metsätalousministeriöstä kerrottiin, että hallituksen esitys laiksi eläinten hyvinvoinnista on parhaillaan maa- ja metsätalousvaliokunnan käsittelyssä ja menossa myös perustuslakivaliokuntaan ja ympäristövaliokuntaan.
4. Kati Pulli esitteli SEY Suomen eläinsuojelun Avainpoliisi-hankkeen ja sen liittymäkohdat Helsingin poliisiin perustettuun eläinrikoksiin keskittyvään yksikköön. Valvontaeläinlääkäri saa nykyään virka-apuna tarvittaessa avukseen avustavan poliisihenkilön. Toiveena on, että valvontaeläinlääkäri voisi saada toimivaltaisen poliisihenkilön mukaan tarkastuksiin myös ilman erillistä virka-apupyynnöä. Nyt Helsingin poliisiin perustetun, eläimiin liittyvien rikosten selvittelyyn keskittyvän ryhmän keskeisimpiä aiheita ovat poliisin näkökulmasta metsästys- ja eläinsuojelurikokset, eläinkuljetusrikkomukset, eläinten laitton maahantuonti ja salakuljetus, sekä eläinten aiheuttamat konfliktit ja koirakuri. Osa aiheista voi sivuta myös talousrikostutkintaa.

Valvontaeläinlääkäriin yhteistyö poliisin kanssa toimii nykyään vaihtelevasti poliisin resurssien mukaan. Eläinrikoksiin keskittyneitä syyttäjiä kaivattaisiin enemmän. Eläinsuojelurikoksiin liittyvä aiempi avainsyyttäjäjärjestely on lakkautettu. Helsingin poliisin eläinrikosryhmän toiminta kattaa vain Helsingin, mutta tarvittaessa muiden alueiden poliisi voi pyytää apua ja ennakkotapauksia Helsingin poliisista.

5. Joonas Gustafsson esitteli eläinten verkkokaupan käytäntöjä. Verkossa käydään kahdenlaista kauppaa: eläimiä myyvät verkkokaupat myyvät Suomessa muille lemmikeille tarkoitettuja ruokaeläimiä ja ulkomaiset kauppiat lemmikkieläimiä, ja kaupankäyntiä tehdään verkon sekalaisilla myyntipalstoilla.

EU:ssa ja sen ulkopuolella lemmikkieläimiä myydään verkkokaupoissa. Ongelmana on, että eläimet eivät selviä pitkistä kuljetuksista aina hengissä. Verkkokaupat myyvät myös ns. yllätyspaketteja, esimerkiksi hämähäkkejä, sika säkissä -metodilla. Vastaanottaja ei tällöin saa aina tietää edes ostamansa eläimen lajia eikä osaa varautua kyseisen eläimen hoitoon eikä pito-olosuhteiden järjestämiseen.

Ehdotettiin, että neuvottelukunta hankkii asialle julkisuutta tilaamalla yllätyspaketin ja kutsumalla median seuraamaan paketin avaamista. Epäiltiin kuitenkin, ettei suuri yleisö tiedä tällaista mahdollisuutta olevan olemassa, joten ideaa ei kannata varsinaisesti esitellä. Ongelma on lemmikkikaupan mukaan ollut olemassa jo noin 6-8 vuoden ajan, mutta facebook-ryhmien myötä käytäntöä on ryhdytty pitämään hyväksyttynä. Matkahuolto ja Posti eivät oman ilmoituksensa mukaan toimita eläviä eläimiä.

Lemmikkieläinten verkkokauppaa tehdään Suomessa useilla eri palstoilla ja sivustoilla, kuten nettimarkkina.com, myyjaosta.com sekä findit.fi. Huuto.net ei välitä lemmikkien myynti-ilmoituksia, vaan poistaa ne sivustolta. Tori.fi on suurin yksittäinen eläinten myynti-ilmoituksia välittävä verkkokauppa-alusta, joka on listannut sivuillaan myös eläinten luovutukseen ja hoitoon liittyviä suosituksia. Kuluvan vuoden aikana tori.fi:ssä on jo ollut lähes 9000 ostoilmoitusta ja 58000 myynti-ilmoitusta. Tori.fi:n valvonnassa viitisen prosenttia ilmoituksista on jäänyt valvonnan haaviin syystä tai toisesta (esim. onko koiranpentu rekisteröity, onko ilmoituksessa myyjän puhelinnumero jne). Jos ilmoitus on puutteellinen, se poistetaan.

EU-tasolla toimii The EU Dog & Cat Alliance, jonka työnä on auttaa verkkokauppaa parantamaan myyntikäytäntöjään itsesääätelyn keinoin. Yhdistyksellä on esimerkiksi minimistandardit verkkomainontaa tekeville kauppiaille verkkosivujen sisältövaatimuksista.

Standardien mukaan selkärangattomia ei saa kuljettaa postissa. Neuvottelukunnan mielestä selkärangattomienkaan eläinten lähettely postipaketteina ei ole suotavaa. Todettiin, että esimerkiksi nilviäisten kuljettamiseen postissa olisi syytä puuttua jo lainsäädännössä. Postissa lähetettävien pakettien sisällöstä on Suomessa useampia säädöksiä, joten sellaisia voisi hyvin olla eläimiäkin koskien. Lainsäädännöllisesti tämän arvioitiin olevan suhteellisen helppoa.

Elävien eläinten kuljetuksiin olisi luotava hyväksyttävä järjestelmä, eikä eläimiä lähtökohtaisesti tulisi saada lähettää postissa. Lain mukaan eläviä eläimiä saa kuljettaa, mutta se edellyttää kuljetuslupaa, kuljettajan pätevyyttä ja asianmukaista kuljetuskalustoa. Eläinkuljetuslaki koskee selkärangattomia ja soveltuvin osin myös selkärangattomia.

Eläinkaupan puolelta huomautettiin, ettei sääntelystä saa seurata alueellista epätasa-arvoa, ja että sääntelyssä on noudatettava kohtuullisia siirtymäaikoja. Posti taas ei voi eläviä eläimiä kuljettaessaan vetäytyä vastuusta esimerkiksi yli pitkiä venyvien kuljetusaikojen osalta, jolloin eläimet ehtivät kuolla kuljetuksessa.

Todettiin, että eläinten verkkokaupassa tulisi käyttää vahvaa tunnistautumista, jotta eläimen myyjä pystyttäisiin tarvittaessa jäljittämään. Verkkokauppaa ja -myyjää voisi edellyttää antamaan ilmoituksessaan kaikki tarvittavat tiedot kauppaan varten, ja ilman näitä tietoja ilmoitusta ei julkaistaisi.

Eläinten hyvinvointilakiluonnokseen ei tällä hetkellä sisälly online-kauppaan liittyen muita vaatimuksia kuin kaikkea eläinten luovutusta jo nyt koskevat vaatimukset (ei erikseen kauppapapaa koskevaa sääntelyä). Asetustasolla voidaan säätää tarkemmin siitä, millaisia tietoja eläimen luovutuksen yhteydessä tulee antaa ja missä muodossa; muutoin nykyisen lakiluonnoksen nojalla asetuksin ei voi säätää enempää.

Eläinkauppaa koskevalle erityiselle lainsäädännölle ei aiemman päätöksen mukaan ole ministeriöissä ja valiokunnissa nähty tarvetta, vaikka eläinsuojelujärjestöjen mukaan tarvetta olisi. Liikkuva kauppa on eläinsuojelulaissa mainittu; muuten kaupantekoon liittyvässä sääntelyssä ei ole huomioitu varsinaisesti eläinten hyvinvointia. Elävien eläinten kauppa ja kuljettaminen olisi vaikeaa kieltää kokoaan, vaikka ilmeistä tarvetta tarkempaan sääntelyyn on olemassa. Toisaalta hyvää kasvattajuutta tuetaan lainsäädännön kautta myös kaupankäynnin vaatimuksissa, mikä vaikeuttaa epäasiallisten toimijoiden kaupankäyntiä.

Ministeriöiden virkamiehet eivät voi vaikuttaa lainsäädännön sisältöön parhaillaan eduskunnan käsittelyssä olevassa lakiehdotuksessa. Maa- ja metsätalousvaliokunta voisi ottaa käsiteltäväkseen lemmikkieläimiin liittyviä lakimuutosehdotuksia, mikäli se saisi selkeän ehdotusluonnoksen. Kansalaisaloitteella taas voisi olla mahdollista saada pentutehtailua koskevia lakimuutosehdotuksia eduskunnan käsittelyyn.

Lakiin olisi tarpeen saada lisäys asetuksenantovaltuuksista ja niiden sisällöstä. Asetuksenantovaltuuksia ja lakipykälien sisältöä eläinten verkkokaupan ja kauppapaikkojen osalta voisi lisätä pykälään 41 (Eläinten luovutukseen liittyvät rajoitukset). Perusteluiden olisi oltava hyvät, ettei säädöksellä tarpeettomasti rajoitettaisi elinkeinonharjoittamisen vapautta.

Ehdotettiin, että neuvottelukunta esittäisi valiokunnalle lisäystä lakiin. Lisäyksessä vaadittaisiin verkossa eläimiä myyvän vahva tunnistautuminen, kauppapaikkojen luvanvaraisuus (eläimiä saisi myydä vain tietyissä paikoissa/palstoilla) ja myyjän rekisteröityminen. Luvanvaraisuus vaatisi viranomaisen, joka vastaanottaa ilmoituksen ja myöntää luvan. Rekisteröitymistä ja ilmoituksenvaraisuutta kritisoitiin siitä, etteivät asiattomat kauppiat nytkään rekisteröidy eivätkä ilmoittaudu. Vaihtoehtoisesti voitaisiin määritellä, mitä tietoja eläinten myynti-ilmoituksessa on oltava, miten myyjän on tunnistauduttava jne., jolloin viranomaisvalvontaa ei tarvittaisi. Myyjän luotettavuuden ja jäljitettävyyden takaaminen olisi verkkokaupassa kaikkein tärkeintä. Käytännössä

vahva tunnistautuminen tarkoittaisi, että kauppapaikka (kuten tori.fi) vaatisi myyjiltään tunnistautumisen esim. pankkitunnusten avulla. Ilmoituksenvaraisuuden ongelmana on, että tällöin jokaisen suomalaisen verkkokauppa-alustan olisi ilmoitauduttava.

Seuraavaksi pohdittiin mahdollisuutta esittää lakiin lisättäväksi, että toiminnanharjoittajalta eli eläimen myyjältä vaadittaisiin vahva tunnistautuminen ja kotipaikaksi Suomi. Toiminnan tavoitteeksi rajattaisiin kaupallinen toiminta. Elinkeinotoiminnan rajat olisi määriteltävä selkeästi. Vain Suomeen rekisteröityneiden elinkeinonharjoittajien oikeuksien rajoittaminen tosin voisi vauhdittaa ulkomaisten toimijoiden toiminnanharjoittamista. Todettiin myös, ettei vahva tunnistautuminen ole halpaa, ja etenkin pienille toimijoille vaatimus vahvasta tunnistautumisesta voi olla liikaa. Tosin vahvan tunnistautumisen yleistyessä sen hinta laskee, joten asiaa olisi selvitettävä tarkemmin.

Neuvottelukunnan enemmistö päätti, ettei esitystä vahvasta tunnistautumisesta anneta, sillä se vaatisi huomattavaa lisätyötä. Puheenjohtaja ehdotti, että neuvottelukunta saisi tutustuttavakseen esityksen, joka sisältäisi konkreettisia muotoiluja edellä mainituista aiheista ja neuvottelukunta voisi äänestää aiheesta. Esitystä ei ehditä kuitenkaan nyt tekemään, joten asia jätettiin pöydälle.

Ehdotettiin myös neuvottelukunnan muotoilemia vähimmäisstandardeja eläinten verkkokauppaan. Kuluttaja voisi ohjata tarkistamaan, toimiiko verkkomyyjä standardien mukaisesti. Standardoitu lomake myytävien eläinten ilmoituksissa ja kaupankäynnissä voisi olla toimiva ajatus.

Eviran kanta elävien eläinten lähettämisestä postissa on, että pakettiin on selkeästi merkittävä, että se sisältää eläviä eläimiä. Paketit on käsiteltävä erilliskäsittelynä. Oli kyseessä sitten selkärangainen tai selkärangaton, kuljettajana mikä tahansa toimija, elävien eläinten kuljetuksissa on oltava erityisen huolellinen. Toisaalta tiedetään, että koska Posti ja Matkahuolto eivät omien sanojensa mukaan ota kuljetettavakseen eläviä eläimiä, myyjät eivät halua niistä ilmoittaa.

Kansallinen eläinkuljetuslaki koskee soveltuvin osin myös selkärangattomia, eikä kuljetuksen luvanvaraisuutta toivota, koska se lisää byrokratiaa. Periaatteessa eläviä selkärangaisia voi Suomessa lähettää ja kuljettaa useamman päivänkin soveltuviissa olosuhteissa, jos kuljettaja ja kalusto ovat siihen päteviä. Kriteereitä kuljetuskalustolle ja pakkauksille voisi kuitenkin tiukentaa. Suurimmalle osalle selkärangattomista ei sovellu samankaltaiset kuljetusmenetelmät kuin esim. koirille ja kissoille; kuljetusolosuhteiden on siis oltava lajille soveltuvat. Nyt esiin nostetut ongelmatapaukset, joissa eläimiä on kuollut kuljetusten aikana, eivät ole olleet lainmukaisia, eikä kuljettaja ole voinut tietää kuljettavansa eläviä eläimiä, jos sitä ei ole erikseen merkitty pakettiin. Jos selkärankaisten kuljetuksessa postipaketina olisi asianmukaiset olosuhteet, se tulisi huomattavan kalliiksi. Ulkomailta tuotavat eläimet kuten sukasravut taas eivät kestä kuljetusta, jos se venyy liian pitkäksi ja eläimiltä loppuu happi kuljetuksen aikana.

Esitettiin, että neuvottelukunta puuttusi nyt tiedossa oleviin, yleisesti esiintyviin rikkomuksiin eläinten kuljetuksissa (eli eläinsuojelurikkomuksiin). Neuvottelukunta voisi nostaa ongelman keskusteluun ja yleiseen tietoisuuteen kannanoton muodossa ja mediajulkisuuden saamiseksi tilata yllätyspaketin (keväällä, kun ei ole enää liian kylmää). Toisaalta todettiin, ettei neuvottelukunnan ole eläinten hyvinvoinnin kannalta eettisesti hyväksyttävää toimia näin. Ehdotettiin, että käytettäisiin viranomaisyhteyksiä niin, että paketti jäisi viranomaisten kuten tullin haaviin ennen kuin päätyisi neuvottelukunnan haltuun. Tosin paketti voi myös sisältää hyväkuntoisia, asianmukaisesti kuljetettuja eläimiä, jolloin tempauksen media-arvo laskee. Tosin tällaisenkin postipaketin julkituominen lisäisi painetta aiheen käsittelyyn.

Puheenjohtaja päätti, että varapuheenjohtaja valmistelee kannanoton ja puheenjohtaja on yhteyksissä Tulliin. Kannanotto yhdistetään samanaikaisesti Tulliin jääneeseen pakettiin, jotta saadaan konkretiaa. Tullilla lienee myös tilastotietoa kuljetetuista eläimistä. Myös Matkahuollosta ja Postista kysytään tilastoja/tietoja (myös FedEx, UPS) haaviin jääneistä eläimistä. On huomioitava, että osa eläinlähetyksistä on täysin lainmukaisia, eivätkä siten kiinnosta Tullia (mutta CITES-lajit kiinnostavat).

6. Edellisen kokouksen pöytäkirja hyväksyttiin sellaisenaan.
7. Muut asiat: Eläinlääketieteellinen tiedekunta järjestää Eläinten hyvinvointifoorumin eläinten, erityisesti kalan kivusta (myös livestreamina) 5.11.18 klo 17 alkaen Viikissä.

Puheenjohtaja pyysi lyhyttä kierrosta neuvottelukunnan toimijoiden ajankohtaisista aiheista.

Eläinkauppaa huolestuttavat elintarviketoimitusten mukana vahingossa tulevat eläimet, ja mitä niille pitäisi tehdä. Myös brakykefalisten ja muiden liaksi ulkomuotojalostettujen eläinten/rotujen ongelmat yli lajien näyttelyissä ja kasvatuksessa puhuttavat: toivottiin yhteistä tapaamista ja keskustelua aiheesta. Tapio Eerola ehdottaa Kennelliitolle.

Kuluttajaliitossa on valmistunut käsikirjoitus oppaaksi eläinten eettisestä ostamisesta ja kuluttajansuojasta. Se lähetetään myös neuvottelukunnalle tiedoksi.

Kennelliitto on käynnistänyt rotujärjestöjen kanssa menettelyn, jolla pyritään ennaltaehkäisemään aggressiivisia koirahyökkäyksiä mm. luonteen jalostuksen keinoin. Lyhytkuonoisten rotujen terveysseminaariin marraskuussa on kutsuttu kasvattajia, viranomaisia, eläinlääkäreitä jne. Kennelliiton koolle kutsuma eläinsuojelutyöryhmä tapasi eduskunnan eläinsuojeluryhmän puheenjohtajiston ja keskusteli eläinten hyvinvointilaista.

SEY:n Eläinten viikon teemana oli vastuullinen eläimenhankinta, eläinten verkkokauppa ja pentutehtailu. Eläinten hyvinvointilakiin esitettiin eläintenpitokiellon valvonnan parantamista rikoslakia muuttamalla. Eläintenpitokieltoa ei voida valvoa kotirauhan piirissä, koska maksimirangaistus on liian pieni ulottuakseen kotirauhan piiriin. SEY ehdottaa maksimirangaistusta pidennettävän, jotta eläintenpitokiellon valvonta kotirauhan piirissä tehostuisi.

Eksoottisten eläinten edustajat kertovat seuraavassa kokouksessa yhdistysten kuulumisia.

Evirassa ei uutta lemmikkieläinpuolella; eläinjalostusaiheet työllistävät Eviraa.

Eläinten hyvinvointikeskus antanut maa- ja metsätalousvaliokunnalle lausunnon aiemman lakilausuntonsa mukaisesti. Brändikyselyn perusteella pohditaan nyt, mihin keskuksen resurssit halutaan jatkossa suunnata.

Puheenjohtaja muistutti vielä neuvottelukuntalaisten mediakontaktien toimittamisesta sihteerin kautta puheenjohtajalle.

8. Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 16.19.